

Opole, dn. 15.04.2020 r.

ZR.5144.26.2020.AM

Pozwolenie nr 27/R/2020

Na podstawie art.36 ust.1 pkt 1, 3 i ust. 3, art.4, art.6 ust. 1 pkt 2 lit. a, art.7 pkt 1, art.89 pkt 2 i art.91 ust.4 pkt 4 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity – DzU z 2020, poz. 282), Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (DzU z 2018 r., poz. 1609, ze zm.) oraz art.104 Ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity – DzU z 2020 r., poz. 256),

po rozpatrzeniu wniosku z dnia 05.03.2020 r., złożonego w dniu 05.03.2020 r., przez Barbarę Wojciechowską, zam.: ul. Wierzbowa 16/5, 49-304 Brzeg, pełnomocnika Muzeum Piastów Śląskich, z siedzibą: Plac Zamkowy 1, 49-300 Brzeg (Pełnomocnictwo z dnia 11.11.2019 r.); o udzielenie pozwolenia na wykonanie prac konserwatorskich przy następującym kamiennym wystroju Zamku Piastów Śląskich w Brzegu; gm. Brzeg:

- 1. dekoracja rzeźbiarska budynku bramnego z posągami księcia Jerzego II i jego żony Barbary Brandenburskiej oraz z popiersiami Piastów;** renesans, 1550-1554, aut. Franciszek Parr, rzeźb. Andrzej Walther, Jakub Warter; piaskowiec; rzeźbiarska kompozycja ujęta podziałami architektonicznymi, z trzema kondygnacjami rozdzielonymi gzymsami i zwielokrotnionymi pilastrami; z boniowaną ścianami po bokach; w przyziemiu dwie arkady; w drugiej kondygnacji posągi książąt i dwóch par rycerzy, z tarczami herbowymi, wyżej podwójny fryz z popiersiami Piastów, z tablicami inskrypcyjnymi; płaskorzeźbiona dekoracja ornamentalna w formie arabeski i groteski, w układzie kandelabrowym; kompozycja zamknięta gzymsem wieńczącym i balustradą (zrekonstruowana w 1935), z kartuszem herbowym na osi środkowej; na narożach gzymsu dwa rzygacze;
- 2. dekoracja rzeźbiarska budynku bramnego od strony dziedzińca/ wjazd do sieni;** renesans, 1551, proj. Franciszek Parr; piaskowiec; rzeźbiarska kompozycja ujmująca otwór bramny, o wykroju ostrołucznym; arkada dekorowana stylizowanym wieńcem z liści dębowych, z kluczem; po bokach para pilastrów, na cokołach, dekorowana panopliami; w przyłuczach kartusze herbowe fundatorów Jerzego II i Barbary Brandenburskiej oraz napisy fundacyjne i data 1551; po bokach portalu dwie półkolumny jońskie, przedłużone kanelowanymi pilastrami; w sieni budynku bramnego relikty kamieniarki (obramienia okienne i drzwiowe);
- 3. wystrój kamienny zamku od strony dziedzińca, w skrzydle wschodnim, południowym i zachodnim zamku: dekoracja krużganków, obramienia okienne i drzwiowe, portale;** renesans, 1550-1554, piaskowiec; zachowane arkady krużganków

w części południowej oraz w narożniku przy styku skrzydeł wschodniego i południowego, z płaskorzeźbionymi medalionami w przyłuczach; rzeźbiarskie detale architektoniczne, obejmujące portale, obramienia okienne i drzwiowe, o prostej formie rustykalnej z ciosów kamiennych, architektonicznej lub z dekoracją ornamentalną; elementy oryginalne zestawiane z kamiennymi zrekonstruowanymi uzupełnieniami, z l. 60/70. XX w., wraz ze zrekonstruowanymi kamiennymi balustradami;

4. **zespół płyt i tablic nagrobnych**, umieszczonych na elewacji wschodniego skrzydła zamku, od strony dziedzińca; renesans, XVI/XVII w.; piaskowiec; obejmujący płytę epitafijną z wizerunkiem dwojga dzieci, trzy płyty nagrobne z kartuszami herbowymi i relikty kamieniarki, z wzorami ornamentalnymi;

objętym formą ochrony poprzez wpis do rejestru zabytków województwa opolskiego decyzjami numer: Ks.B.t.I-203/60 decyzją z dnia 30.12.1960 r., Ks.B.t.IV-640/1-19/76 decyzją z dnia 26.06.1976 r.; 514/58 z dnia 15.11.1958 r.;

polegających na wykonaniu prac konserwatorskich w zakresie konserwacji technicznej i estetycznej ww. zabytków;

oraz po ocenie danych przedstawionych we wniosku i załączonych do niego dokumentów:

1. Program prac konserwatorskich elementów kamieniarskich budynku Zamku Piastów Śląskich w Brzegu, opracowany przez dyplomowaną konserwator dzieł sztuki dr Bożenę Opiłło (załącznik nr 1);
2. Projekt konserwacji elementów kamieniarskich budynku Zamku Piastów Śląskich w Brzegu, opracowany przez dr Bożenę Opiłło, mgr inż. arch. Michała Wyczałkowskiego, mgr inż. Barbarę Wojciechowską;

Opolski Wojewódzki Konserwator Zabytków

pozwala

na wykonanie następujących prac przy ww. zabytkach:

I. ELEMENTY WYSTROJU KAMIENIARSKIEGO DZIEDZIŃCA (pkt. IV programu prac opracowanego przez dr B. Opiłło), obejmujące wystrój kamienny zamku od strony dziedzińca, w skrzydle wschodnim, południowym i zachodnim (tj. obramienia okienne i drzwiowe, portale) oraz dekoracje krużganków, płyty i tablice nagrobne oraz relikty kamieniarki w skrzydle wschodnim:

1. Dezynfekcja powierzchni.
2. Usunięcie lub zabezpieczenie elementów metalowych.
3. Oczyszczenie powierzchni kamieniarki, wybór metody po przeprowadzeniu prób czyszczenia następującymi sposobami:
  - a. elementy oryginalne, pokryte sadzą oraz uzupełnienia kamieniarskie z żelazistymi zaplamieniami oczyścić przy użyciu aktywnych środków czyszczących łagodnych dla podłoża z zastosowaniem kompresów;
  - b. pozostałe, mniej zabrudzone elementy oryginalnej kamieniarki oraz uzupełnienia opracowane rzeźbiarsko (portale okienne i drzwiowe), oczyścić przegrzaną parą pod ciśnieniem; w razie potrzeby lokalne zastosowanie środków chemicznych na bazie fluorku amonu;

- c. w przypadku zrekonstruowanych elementów kamieniarki architektonicznej, zastosowanie metody strumieniowo-ściernej z odpowiednio dobranym ciśnieniem.
4. Odsolenie. Zabieg należy przeprowadzić głównie w dolnych partiach wszystkich portali oraz dolnych partiach kolumn. Możliwe jest zastosowanie gotowych kompresów złożonych z aktywnych składników mineralnych i celulozy lub z bentonitu z dodatkiem czystego piasku szklarskiego.
  5. Neutralizacja związków żelazistych w piaskowcu.
  6. Impregnacja wzmacniająca kamień; zabieg przeprowadzić w przypadku stwierdzenia wyraźnego osłabienia kamienia (rozwarstwienia się struktury lub osypywania rozluźnionego materiału kamiennego), z zastosowaniem roztworów estrów kwasu krzemowego.
  7. Naprawa spękań kamienia:
    - a. głębokie spękania wypełnić głęboko penetrującym spoiwem mineralnym wiążącym hydraulicznie;
    - b. pęknięte nadproża i inne elementy przenoszące naprężenia należy połączyć stosując naprzemiennie i ukośnie pręty ze stali nierdzewnej lub włókna węglowego;
    - c. szczeliny o mniejszej rozwarłości należy wypełnić uelastycznionym preparatem zawierającym zawiesinę koloidalną estru etylowego kwasu krzemowego.
  8. Usunięcie wtórnych niesprawnych kitów i spoin, z pozostawieniem elementów spełniających funkcje techniczne, zespolonych z kamieniem i estetycznie zrównanych z jego powierzchnią; wykonanie laserunkowego scalenia barwnego elementów odbarwionych.
  9. Uporządkowanie estetyczne kamieniarki:
    - a. uzupełnienie ubytków oryginalnej kamieniarki, za pomocą mas mineralnych i taszli;
    - b. zachowanie w istniejącej formie uzupełnień węgarów opasek okiennych na krużganku I piętra skrzydła południowego;
    - c. portal na II piętrze w skrzydle południowym (oznaczenie wg dokumentacji P.D.5.): zachować w stanie istniejącym, bez rekonstrukcji detalu;
    - d. ewentualne przysłonięcie zacierką tynkarską technicznych płaskich powierzchni ciosów z portali okiennych i drzwiowych wstawianych w mur.
  10. Opracowanie estetyczne uzupełnień wstawkami kamiennymi tzw. taszlami:
    - a. usunięcie pociemniałego spoiwa epoksydowego (powierzchniowej warstwy), na którym osadzono kamienne wstawki, w celu wymiany na kolorystycznie dobrany materiał;
    - b. wymiana skupisk niewielkich wstawek;
    - c. scalenie kolorystyczne istniejących taszli.
  11. Uzupełnienie ubytków zaprawami mineralnymi – kity:
    - a. uzupełnienie ubytków powierzchni;
    - b. na krawędziach i profilach wykonanie zbrojenia z prętów z włókna szklanego;
    - c. uzupełnienie ubytków za pomocą zapraw barwionych w masie;
    - d. wypełnienie spękań spowodowanych przez pęcznienie związków żelazistych.
  12. Uzupełnienie spoinowania zaprawą mineralną.
  13. Końcowa dezynfekcja.

14. Zabezpieczenie antykorozyjne uchwytów na flagi na II kondygnacji krużganków.
15. Scalenie kolorystyczne przebarwień i uzupełnień, z zachowaniem istniejącego rozróżnienia kolorystycznego oryginału i uzupełnień.
16. Hydrofobizacja w przypadku kamiennych elementów arkad i balustrad krużganków.

II. WYSTRÓJ KAMIENIARSKI BRAMY GŁÓWNEJ (pkt. VI programu prac opracowanego przez dr B. Opillo, pkt. 7.2.3. projektu konserwacji opracowanego przez dr Barbarę Opillo, mgr inż. arch. Michała Wyczalkowskiego, mgr inż. Barbarę Wojciechowską), obejmujący elewację frontową bramy, portal bramy od strony dziedzińca, kamienną sieni bramy:

A. Elewacja frontowa bramy:

1. Inwentaryzacja rysunkowa relikwów polichromii.
2. Dezynfekcja powierzchni.
3. Oczyszczenie powierzchni kamieniarki:
  - a. w razie ewentualnej potrzeby wstępnego zabezpieczenia osłabionej, pudrującej się warstwy malarskiej, jej utwalenie;
  - b. zastosowanie kompresów zawierających aktywny środek czyszczący łagodny dla podłoża.
4. Odsolenie. Zabieg należy przeprowadzić głównie w dolnych partiach bramy, w obrębie podłusza oraz gzymsu koronującego. Możliwe jest zastosowanie gotowych kompresów złożonych z aktywnych składników mineralnych i celulozy.
5. Likwidacja spękań wschodniego narożnika bramy:
  - a. usunięcie spękanych, odwarstwionych od kamienia fragmentów spoinowania, oczyszczenie szczeliny;
  - b. wypełnienie spękania w sposób iniekcyjny;
  - c. ustabilizowanie spękanego pilastra.
6. Naprawa spękań kamienia:
  - a. głębokie spękania wypełnić głęboko penetrującym spoiwem mineralnym wiążącym hydraulicznie;
  - b. szczeliny o mniejszej rozwartości należy wypełnić uelastycznionym preparatem zawierającym zawiesinę koloidalną estru etylowego kwasu krzemowego.
7. Neutralizacja związków żelazistych w piaskowcu.
8. Usunięcie wtórnych niesprawnych kitów i spoin (usunięcie wybranych, bardzo przebarwionych kitów oraz spękanych, odwarstwionych od kamienia fragmentów spoinowania).
9. Opracowanie estetyczne uzupełnień wstawkami kamiennymi tzw. taszlami:
  - a. usunięcie pociemniałego spoiwa epoksydowego (powierzchniowej warstwy), na którym osadzono kamienne wstawki, w celu wymiany na kolorystycznie dobrany materiał;
  - b. scalenie kolorystyczne istniejących taszli.
10. Uzupełnienie ubytków zaprawami mineralnymi – kity:
  - a. w przypadku większych uzupełnień wykonanie zbrojeń z prętów z włókna szklanego;
  - b. uzupełnienie ubytków za pomocą zapraw barwionych w masie;
  - c. wypełnienie spękań spowodowanych przez pęcznienie związków żelazistych.

11. Uzupełnienie spoinowania zaprawą mineralną.
12. Scalenie kolorystyczne przebarwień i uzupełnień.
13. Końcowa dezynfekcja.
14. Hydrofobizacja powierzchni poziomych i strefy cokołowej.

B. Kamieniarka sieni bramy:

1. Oczyszczenie powierzchni kamieniarki.
2. Odsolenie.
3. Naprawa spękań kamienia.
4. Usunięcie wtórnych niesprawnych kitów i spoin poprzez mechaniczne wykucie.
5. Uzupełnienie ubytków zaprawami mineralnymi:
  - a. zastosowanie zapraw barwionych w masie;
  - b. małe uzupełnienia należy wykonywać z zastosowaniem mas w systemie modułowym preparatem zawierającym zawiesinę koloidalną estru etylowego kwasu krzemowego.
6. Uzupełnienie spoinowania zaprawą mineralną.

C. Portal bramy od strony dziedzińca:

1. Inwentaryzacja rysunkowa reliktyw polichromii.
2. Dezynfekcja powierzchni.
3. Zabezpieczenie reliktyw polichromii:
  - a. w razie konieczności oczyszczenie powierzchni warstwy malarskiej reliktyw;
  - b. ewentualne utrwalenie w razie potrzeby osłabionej, pudrującej się warstwy malarskiej.
4. Oczyszczenie powierzchni kamieniarki, z zastosowaniem kompresów zawierających aktywny środek czyszczący łagodny dla podłoża.
5. Odsolenie. Zabieg należy przeprowadzić głównie w dolnych partiach bramy. Możliwe jest zastosowanie gotowych kompresów złożonych z aktywnych składników mineralnych i celulozy.
6. Impregnacja wzmacniająca kamień. Zabieg należy przeprowadzić tylko w przypadku stwierdzenia wyraźnego osłabienia kamienia (lokalne rozwarstwienie struktury lub osypywanie się rozluźnionego materiału kamiennego).
7. Neutralizacja środków żelazistych w piaskowcu.
8. Naprawa spękań kamienia:
  - a. głębokie spękania wypełnić głęboko penetrującym spoiwem mineralnym wiążącym hydraulicznie;
  - b. szczeliny o mniejszej rozwarości należy wypełnić uelastycznionym preparatem zawierającym zawiesinę koloidalną estru etylowego kwasu krzemowego.
9. Usunięcie wtórnych niesprawnych kitów i spoin.
10. Opracowanie estetyczne uzupełnień wstawkami kamiennymi tzw. taszlami:
  - a. usunięcie pociemniałego spoiwa epoksydowego (powierzchniowej warstwy), na którym osadzono kamienne wstawki, w celu wymiany na kolorystycznie dobrany materiał;
  - b. scalenie kolorystyczne istniejących taszli.
11. Uzupełnienie ubytków zaprawami mineralnymi – kity:
  - a. w przypadku większych uzupełnień wykonanie zbrojeń z prętów z włókna szklanego;
  - b. uzupełnienie ubytków za pomocą zapraw barwionych w masie;

- c. wypełnienie spękań spowodowanych przez pęcznienie związków żelazistych.
12. Uzupełnienie spoinowania zaprawą mineralną.
  13. Rekonstrukcja warstwy malarskiej w tłach i na herbach.
  14. Scalenie kolorystyczne przebarwień i uzupełnień, z zachowaniem istniejącego rozróżnienia kolorystycznego oryginału i uzupełnień.
  15. Końcowa dezynfekcja.
  16. Hydrofobizacja powierzchni poziomych i strefy cokołowej.

Prace konserwatorskie będą prowadzone według programu prac konserwatorskich (program zawiera metody, które będą zastosowane w konserwacji), opracowanego przez dyplomowaną konserwator dzieł sztuki, dr Bożenę Opilło, i uzgodnionego przez Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w dniu 15.04.2020 r., Uzgodnienie nr ZR.5144.26.2020.AM.

Niniejsze pozwolenie posiada termin ważności do dnia: 30.11.2024 r.

Postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia może zostać wznowione, a następnie pozwolenie może zostać cofnięte lub zmienione na podstawie art. 47 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity – DzU z 2020, poz. 282).

Warunki konserwatorskie na podstawie art.36 ust. 3 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity – DzU z 2020, poz. 282), i § 12 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (DzU z 2018 r., poz. 1609, ze zm.):

1. kierowanie pracami konserwatorskimi albo samodzielne ich wykonywanie przez osobę posiadającą kwalifikacje, o których mowa w art. 37a ust. 1 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity – DzU z 2020, poz. 282), oraz przekazanie Opolskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków (OWKZ) w terminie nie później niż 14 dni przed rozpoczęciem prac, a w toku prac w terminie 14 dni przed dokonaniem zmiany osoby prowadzącej prace:
  - a. imienia, nazwiska i adresu osoby kierującej pracami konserwatorskimi albo samodzielnie je wykonującej,
  - b. dokumentów potwierdzających spełnianie przez tę osobę wymagań, o których mowa w art. 37a ust.1 ustawy,
  - c. oświadczenia wskazanej osoby, o przyjęciu obowiązku kierowania albo samodzielnego wykonywania wskazanych w pozwoleniu prac,
2. zawiadomienie OWKZ o terminie rozpoczęcia i zakończenia wskazanych w pozwoleniu prac,
3. niezwłoczne zawiadomienie OWKZ o wszelkich zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia prac, wskazanych w pozwoleniu,

4. **odnośnie prac przy wystroju kamieniarskim dziedzińca zamku** (I część niniejszego pozwolenia; pkt. IV programu prac opracowanego przez dr B. Opiłło):
  - a. odnośnie pkt. 2 tj. usunięcie lub zabezpieczenie elementów metalowych: przedstawienie OWKZ, celem uzgodnienia, wytypowanych ze względu na negatywny wpływ na stan zachowania kamienia elementów metalowych, przeznaczonych do usunięcia,
  - b. przed realizacją pkt. 9, 10, 11 tj. opracowania estetycznego kamieniarki i wykonania uzupełnień wstawkami kamiennymi (taszlami) i zaprawami mineralnymi (kitami), uszczegółowienie w drodze komisji konserwatorskiej z udziałem OWKZ zakresu wykonania zabiegów konserwatorskich w obrębie oryginalnej i wtórnej kamieniarki, w oparciu o pogłębione rozpoznanie stanu zachowania struktury materiału kamiennego, zwłaszcza w zakresie wymiany kamiennych uzupełnień i ujednolicania kolorystycznego powierzchni,
  - c. ocena realizacji prac konserwatorskich, w drodze komisji konserwatorskiej z udziałem OWKZ, na etapie wykonywania oczyszczania kamieniarki (pkt. 3 uzgodnionego programu prac),
5. **odnośnie prac przy wystroju kamieniarskim budynku bramnego – elewacja frontowa** (część II.A. niniejszego pozwolenia; pkt. VI programu prac opracowanego przez dr B. Opiłło, pkt. 7.2.3. projektu konserwacji opracowanego przez dr B. Opiłło, mgr inż. arch. M. Wyczałkowskiego, mgr inż. B. Wojciechowską):
  - a. przed realizacją pkt. 5 uzgodnionego programu prac tj. likwidacja spękań wschodniego narożnika bramy, przedstawienie OWKZ, celem uzgodnienia, sposobu realizacji zabiegów konserwatorskich w zakresie usunięcia występujących na obiekcie uszkodzeń;
  - b. ocena realizacji prac konserwatorskich, w drodze komisji konserwatorskiej z udziałem OWKZ, na etapie wykonywania oczyszczania kamieniarki (pkt. 3 uzgodnionego programu prac);
6. **odnośnie prac przy wystroju kamieniarskim budynku bramnego – portal bramy od strony dziedzińca** (część II.C. niniejszego pozwolenia; pkt. VI programu prac opracowanego przez dr B. Opiłło):
  - a. przed realizacją pkt. 9, 10, 11 tj. opracowania estetycznego kamieniarki i wykonania uzupełnień wstawkami kamiennymi (taszlami) i zaprawami mineralnymi (kitami), uszczegółowienie w drodze komisji konserwatorskiej z udziałem OWKZ zakresu wykonania zabiegów konserwatorskich, w oparciu o pogłębione rozpoznanie stanu zachowania struktury materiału kamiennego i wtórnych uzupełnień;
  - b. ocena realizacji prac konserwatorskich, w drodze komisji konserwatorskiej z udziałem OWKZ, na etapie wykonywania oczyszczania kamieniarki (pkt. 4 uzgodnionego programu prac);
  - c. przed realizacją pkt. 13 uzgodnionego programu prac tj. rekonstrukcja warstwy malarskiej w tłach i na herbach, przedstawienie OWKZ, w celu uzgodnienia, projektu rekonstrukcji warstw barwnych, w oparciu o relikty polichromii i przekazy historyczne;
7. odbiór końcowy prac konserwatorskich wskazanych w pozwoleniu z udziałem OWKZ;
8. prowadzenie dokumentacji przebiegu wskazanych w pozwoleniu prac, w sposób umożliwiający jednoznaczną identyfikację i dokładną lokalizację przestrzenną wszystkich

czynności, użytych materiałów oraz dokonanych odkryć, i przekazanie OWKZ dokumentacji konserwatorskiej **w terminie 3 miesięcy** od zakończenia prac.

Uzasadnienie

W dniu 05.03.2020 r. do Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Opolu wpłynął wniosek Pani Barbary Wojciechowskiej, pełnomocnika Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu, (Pełnomocnictwo z dnia 11.11.2019 r.), w sprawie wydania pozwolenia konserwatorskiego na prowadzenie prac konserwatorskich przy kamiennym wystroju Zamku Piastów Śląskich w Brzegu; gm. Brzeg. Przedmiotowy wystrój, obejmujący dekorację rzeźbiarską budynku bramnego z posągami księcia Jerzego II i jego żony Barbary Brandenburskiej oraz z popiersiami Piastów, dekorację rzeźbiarską budynku bramnego od strony dziedzińca/ wjazd do sieni oraz wystrój kamienny zamku od strony dziedzińca, w skrzydle wschodnim, południowym i zachodnim zamku: dekoracja krążganków, obramienia okienne i drzwiowe, portale, jest wpisany do rejestru zabytków województwa opolskiego pod numerami: Ks.B.t.I-203/60 decyzją z dnia 30.12.1960 r., Ks.B.t.IV-640/1-19/76 decyzją z dnia 26.06.1976 r.; 514/58 z dnia 15.11.1958 r. Z tego względu podlega ochronie konserwatorskiej, wyrażającej się m.in. w konieczności uzgadniania z wojewódzkim konserwatorem zabytków wszelkich czynności faktycznych odnoszących się do tego obiektu. Ponadto w myśl art.4 pkt 1,2 ww. ustawy ochrona zabytków polega w szczególności na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu zapewnienie warunków prawnych, umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie oraz zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla ich wartości.

Niniejsze pozwolenie zostało wydane na podstawie art. 36 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity – DzU z 2020, poz. 282), w oparciu o dane zawarte we wniosku. W nawiązaniu do ust. 3 przywołanego artykułu 36 ustawy zawarto w pozwoleniu warunki konserwatorskie nr 1-8, wprowadzone celem zapobieżenia uszkodzeniu lub zniszczeniu zabytku.

Ponadto w pkt. 4-6 zawarto warunki odnoszące się do prowadzenia prac konserwatorskich na poszczególnych częściach kamiennego wystroju zamku. We wszystkich partiach kamieniarki określono warunek oceny realizacji prac konserwatorskich na etapie jej oczyszczania. Ponadto w warunku nr 4 określono dodatkowo w stosunku do wystroju dziedzińca zamku, iż należy przedstawić celem uzgodnienia, wytypowane ze względu na negatywny wpływ na stan zachowania kamienia, przeznaczone do usunięcia elementy metalowe. Dodatkowo zapisano, że przed realizacją prac dotyczących opracowania estetycznego kamieniarki i wykonania uzupełnień wstawkami kamiennymi i zaprawami mineralnymi, należy uszczegółwić w drodze komisji konserwatorskiej z udziałem OWKZ zakres wykonania zabiegów konserwatorskich w obrębie oryginalnej i wtórnej kamieniarki, w oparciu o pogłębione rozpoznanie stanu zachowania struktury materiału kamiennego, zwłaszcza w zakresie wymiany kamiennych uzupełnień i ujednolicenia kolorystycznego powierzchni. W stosunku do prac konserwatorskich prowadzonych na elewacji frontowej budynku bramnego zawarto warunek uzgodnienia sposobu likwidacji uszkodzeń we wschodnim narożniku bramy. Odnośnie prac przy portalu od strony dziedzińca zapisano także warunek dotyczący uszczegółwienia zakresu wykonania zabiegów konserwatorskich

dotyczących opracowania estetycznego kamieniarki i wykonania uzupełnień wstawkami kamiennymi i zaprawami mineralnymi, w oparciu o pogłębione rozpoznanie stanu zachowania struktury materiału kamiennego i wtórnych uzupełnień oraz warunków uzgodnienia projektu rekonstrukcji warstw barwnych w tłach i na herbach, w oparciu o relikty polichromii i przekazy historyczne.

Powyższe warunki zostały wprowadzone w celu uzgodnienia postępowania konserwatorskiego najwłaściwszego dla przywrócenia pierwotnych walorów historycznych i artystycznych ww. zabytku.

Mając na uwadze, iż planowane prace konserwatorskie są zgodne z zasadami ochrony zabytków i sztuką konserwatorską, pozwolenie może być wydane.

Stąd należało orzec jak w sentencji.

Od decyzji niniejszej przysługuje stronom odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, za moim pośrednictwem, w terminie 14 dni od daty jej doręczenia (art.127 § 1 i 2 oraz art.129 § 1 i 2 k.p.a.). W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna (art.127a § 1 i 2 k.p.a.).

OPOLSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW

Elżbieta Molak

Pouczenie:

Wnioskodawca (inwestor) i prowadzący prace (kierujący robotami, wykonawca) zobowiązani są do przestrzegania zasad i warunków prowadzenia prac (robót, badań lub innych działań), wynikających z ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w szczególności:

1) Wojewódzki konserwator zabytków wstrzymuje (na mocy decyzji) wykonywane bez jego pozwolenia lub w sposób odbiegający od zakresu i warunków określonych w pozwoleniu prace (roboty, badania lub inne działania) przy zabytku wpisanym do rejestru lub w jego otoczeniu, a następnie wydaje decyzję:

- a) nakazującą przywrócenie zabytku do poprzedniego stanu lub uporządkowanie terenu, z określeniem terminu wykonania tych czynności, albo
- b) zobowiązującą do uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie wstrzymanych prac (robót, badań lub innych działań) przy zabytku, albo
- c) nakładającą obowiązek podjęcia określonych czynności w celu doprowadzenia wykonywanych prac (robót, badań lub innych działań) przy zabytku do zgodności z zakresem i warunkami określonymi w pozwoleniu, wskazując termin wykonania tych czynności.

Po wykonaniu obowiązku, o którym mowa pod lit. c), wojewódzki konserwator zabytków wydaje pozwolenie na wznowienie wstrzymanych prac (robót, badań lub innych działań) przy zabytku.

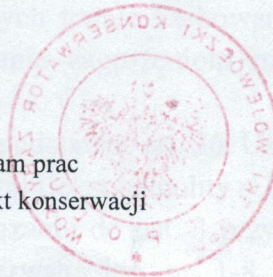
2) W przypadku, gdy bez wymaganego pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków lub w sposób odbiegający od zakresu i warunków określonych w pozwoleniu wykonano przy zabytku wpisanym do rejestru prace (roboty, badania lub inne działania), wojewódzki konserwator zabytków wydaje decyzję:

- a) nakazującą przywrócić zabytku do poprzedniego stanu lub uporządkowanie terenu, określając termin wykonania tych czynności, albo
  - b) zobowiązującą do doprowadzenia zabytku do jak najlepszego stanu we wskazany sposób i w określonym terminie.
- 3) Osoba, która dopuściła się naruszenia przepisów o zabytkach lub naruszyła zakres i warunki określone w pozwoleniu, jest obowiązana na swój koszt wykonać czynności nakazane w decyzji, o której mowa w punkcie 1) lit. a) i c) oraz w punkcie 2).
- 4) **Wykonawca jest zobowiązany niezwłocznie zawiadomić OWKZ o wszelkich zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w toku prac konserwatorskich przy zabytku, które mogą mieć wpływ na stan zachowania zabytku.** W takich przypadkach WKZ jest zobowiązany wydać wykonawcy odpowiednie zalecenia w terminie nie późniejszym niż 7 dni od dnia przyjęcia zawiadomienia, może również wydane pozwolenie zmienić lub je cofnąć.
- 5) **Art. 107d.**
1. Kto bez pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków podejmuje działania, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1–5, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 500 000 zł.
2. Kto podejmuje działania, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1–5, niezgodnie z zakresem lub warunkami określonymi w pozwoleniu wojewódzkiego konserwatora zabytków, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 500 000 zł.
5. Karę pieniężną, o której mowa w ust. 1–2, nakłada w drodze decyzji organ ochrony zabytków, który wydał pozwolenie bądź był właściwy do wydania pozwolenia.

Otrzymuje za zwrotnym potwierdzeniem odbioru:

- ✓ Pani Barbara Wojciechowska
ul. Wierzbowa 16/5
49-304 Brzeg
- W załączniku nr 1: uzgodniony przez OWKZ program prac
- W załączniku nr 2: uzgodniony przez OWKZ projekt konserwacji

aa AM